

Jan Bernard Bonifacio, markiz Orii (10 kwietnia 1517 w Neapolu - 24 marca 1597 w Gdańsku)

*Ten ociemniały bibliofil z Neapolu,
uczony szlachcic, wędrownik nie z wyboru,
stronnik reformacji,
żył na emigracji,
Gdańskowi darował większość księgozbioru.*

(ebs)

Jan Bernard Bonifacio, markiz Orii - włoski humanista, bibliofil, podróżnik, fundator Biblioteki Rady Miejskiej w Gdańsku.

Urodził się 10 kwietnia 1517 w Neapolu jako Giovanni Bernardino Bonifacio, marchese d'Oria w rodzinie Roberta Bonifacio, od 1500 noszącego tytuł markiza Orii. Po śmierci ojca odziedziczył w 1536 spory majątek wraz z tytułem, zamkiem Oria i miejscowościami Casalnuovo i Francavilla w Apulii.

Interesowały go książki: rozczytywał się w pismach autorów starożytnych, ale także sobie współczesnych (był wielbicielem Erazma z Rotterdamu). Sympatyzował ze zwolennikami reformacji, co spowodowało na niego niebezpieczeństwo prześladowań i wpłynęło na decyzję o emigracji.

W czas nasilającej się kontrreformacji w 1557 porzucił ostatecznie swe włości i - po nieudanej próbie osiedlenia się w Wenecji i krótkim schronieniu się w Bazylei, następnie w Zurichu i Worms - rozpoczęło się dla niego życie tułacza. Przez ponad 30 lat stale zmieniał miejsce pobytu, krążąc pomiędzy różnymi miastami Europy, zawitał również kilkakrotnie do Polski (po raz pierwszy w 1560) i na Litwę. Wszędzie kontaktował się ze środowiskami humanistów i zwolenników reformacji.

Na początku 1561 zatrzymał się na dłużej w Kazimierzu pod Krakowem, gdzie nawiązał kontakt z włoskim medykiem Giorgiem Biandrata, a także z polskim kalwinistą Janem Bonerem. Jednak już w 1562 ruszył dalej, najpierw do morawskiego Brna, a następnie z powrotem na zachód, do Lyonu, Paryża i Londynu.

W latach 1565-75 mieszkał w Urach pod Bazyleą. Po latach spokojniejszych udał się do Norymbergi, a następnie Wiednia skąd ruszył na północ, do Danii i Szwecji skąd zawrócił ponownie do Anglii po czym wyjechał do Konstantynopola, by

znowu wrócić do Europy wschodniej, gdzie na jakiś czas zatrzymał się w Wilnie.

Przez lata zgromadził pokaźny księgozbiór, z którym podróżował. Obok dzieł starożytnych i różnych wydań Biblii - posiadał wiele dzieł autorów protestanckich.

25 sierpnia 1591 spotkała go katastrofa: podczas podróży morskiej z Anglii żaglowiec, na którym płynął wraz ze swoimi książkami do Gdańska, uległ wypadkowi w delcie Wisły. Wprawdzie większość książek udało się wydobyć z wody, ale ich właściciel utracił wzrok i musiał zrezygnować z dalszej podróży.

28 września 1591 ofiarował swój księgozbiór miejskiemu Gimnazjum, a w zamian otrzymał mieszkanie (pokój z przedsionkiem, czyli dawną celę klasztorną) w gmachu gimnazjalnym (byłym klasztorze franciszkanów) wraz z dożywotnią sumą na utrzymanie.

22 czerwca 1596 oficjalnie udostępniono jego bibliotekę pod nazwą Bibliotheca Senatus Gedanensis - Biblioteka Rady Miejskiej w Gdańsku. On sam zmarł w swojej gdańskiej celi kilka miesięcy później, 24 marca 1597. Pochowano go w sąsiadującym z Gimnazjum i Biblioteką kościele św. Trójcy, gdzie upamiętnia go, zachowane do dziś płaskorzeźbione epitafium.

https://www.youtube.com/watch?v=dtg4_WIIW4M

:)

Biblioteka Rady Miasta Gdańska (Bibliotheca Senatus Gedanensis) została założona w 1596 r. przede wszystkim na potrzeby uczniów i profesorów Gimnazjum Akademickiego, jednak nie była to biblioteka szkolna, ale miejska, i tak ją traktowano. Jej podstawę stanowił humanistyczny księgozbiór (ok. 1140 dzieł) włoskiego wygnańca Jana Bernarda Bonifacio, markiza Orii, oraz dawna kolekcja ksiąg z franciszkańskiego klasztoru w Gdańsku. W 1597 r. nabyto trzy zasobne biblioteki prywatne tutejszych uczonych: teologa Aleksandra Glasera, prawnika Henryka Lemke i historyka Kaspra Schütza. Zbiory Biblioteki Miejskiej powiększały się też drogą zapisów i darowizn, w tym od wykształconych kobiet (jak np. Korduli Feldstette czy Elizabeth Brandes), których nie brakowało nad Motławą. Na przestrzeni wieków XVII i XVIII Biblioteka wchłoneła w ten sposób kolekcje między innymi Jerzego Knophiusa, Walentego Schlieffa, Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza, Jana Uphagena. Jej zbiory liczyły w XVII w. ponad 12 tysięcy tomów, a w XVIII w. - ok. 26 tysięcy.

o tym jak szczęściem w nieszczęściu Biblioteka Gdańska wypełniła się książkami

więcej o fundatorze Biblioteki Gdańskiej